

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C15.

ASIA:

Ministeri Raustelän raportti no 53.

Tokio

21/5 1927

SUOMEN LÄHETYSTÖ

TOKIOSSA

Tammikuun 21 p. 1927.

No. 25.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

1/380 lu. D. 10 27

19/2-27	2	LIL
	OSASTO	ASIA
5.	CIS.	

Ulkoasiainministeriölle.

Minulla on kunnia tämän oheisena lähettää Ulkoasiainministeriölle viideskymmeneskolmas raporttini, joka sisältää kirjoituksen

"Hallituskysymys Japanissa".

G. J. Ramstedt

1386 Sal. 27
19/2-27

Hallituskysymys

Japanissa.

Japanin parlamentin alahuoneessa, kun se nyt taas joulukuun 25 päivästä asti on koolla, on hallitus joutunut vanhaa vastustajapuolueitten enemmistöä vastaan ja on kehittyneissä hallituskriisi.

Alahuoneessa on, vielä vanhan vaalilain mukaan valittujen edustajien puoluesuhteisiin katsoen, kolme kutakuinkin yhtä vahvaa puoluetta sekä lisäksi pikkuryhmiä eli "klubeja". Suuruutensa mukaan lueteltuina nuo kolme ovat Kenseikai, jonka miehet tätä nykyä istuvat hallituksessa, Seiyukai, jolla on uusi ja toimielias johtaja kenraali Tanakassa, ja Seiyuhonto, jonka johtajana on entinen sisäministeri Tokonami. On huomattava, että yhteenkään näistä puolueista ei voi soveltaa läänimaisia puoluejärjitelmiä, sillä japanilaiset puolueet riippuvat liian paljon johtajansa laskelmista ja kannanotosta eri kysymyksissä, mutta, jos tahtoisivat nuo puolueet siitä huolimatta lyhyesti kuvata, voisi ehkä sanoa, että Kenseikai on progressiivinen ja kansanvaltaisin kaikista, Seiyukai on teollisuusmiesten ja suurien maanomistajien etujen valvoja ja Seiyuhonto on vanhoillisten ja hallitustyävien suosima puolue. Kun Seiyuhonto ja Seiyukai ennen muodostivat yhteisen Seiyukai-puolueen Hara ministeristön aikana, ei äänioikeuden antamisesta yleiseksi uskaltanut puhua muu kuin Kenseikain kansanvaltaisin aines, jonka johtaja Kato oli varsinaisesti se mies, joka lopullisesti sai äänioikeusreformin päivänkysymykseksi ja josta uudistushalu sitten levisi muihinkin Kenseikai-miehiin. Seiyukai sittemmin huomasi etujensa vaativan näitten pyrkimysten kannattamista, mutta Seiyuhonto viimeiseen asti niitä pelkäsi. Joka

tapauksessa äänioikeus sittemmin tuli yleiseksi uuden lain säätämiseksi, mutta vaaleja ei ole vielä ollut tämän uuden lain mukaisia. Eduskunnassa Kenseikai on entisen prestiishinsä ja kokemuksensa nojalla saanut asiat menemään toimojensa mukaisesti, erittäinkin koska Seiyukai ja Seiyuhonto miltei säännöllisesti ovat olleet keskenään riidassa ja toinen toistaan syyttämässä entisistä virheistä. Yleensä Seiyuhonto, hallitusystävyyden ja rauhan halu pääpiirteensä, on kannattanut Kenseikaita, vaikka onkin ilmoittanut olevansa eriävää kantaa. On kauvan puhuttu tämän Seiyuhonton kannan häilyväisyydestä ja koko puolueen liittymisestä joko Kenseikain tai Seiyukain, mutta kuuluvat puolueen miehet olevan hyvin eriävää mieltä monessakin eri kysymyksessä. Sillä välin on entinen sisäministeri paroni S. Goto, joka vuosi sitten vielä aikoi perustaa uuden puolueen "poliittisen ilman puhdistamiseksi" ja "laajojen kansalaisjoukkojen poliittiseksi kasvattamiseksi", nyt viime syyskuun käynyt neuvottelemassa kenraali Tanakan ja herra Tokonamin kanssa ja saanut aikaan näitten välillä ystävyyden ja keskenäisen luottamuksen, jolloin paroni Goto on ikäänkuin molempien puolueitten yläpuolelle päässyt johtaja. Tuo väliaikainen sovinto, joka pääasiassa näkyy tarkoittavan Kenseikain kaatamista, on nyt tullut ilmi eduskunnan alahuoneessa, jossa tämän tammikuun 19 päivänä Seiyukai ja Seiyuhonto yhdessä esittivät välikysymys-ehdotuksen aikoen antaa Kenseikai hallitukselle epäluottamuslauseen. Syyt ja aiheet eivät ole selviä, mutta tarkoitus on aivan selvä: Goto, Tanaka ja Tokonami yhdessä pyrkivät hallitukseen ja tätä uutta yhdistelmää vastaan hallituksella ei ole muuta keinoa alahuoneessa kuin joko lykätä edus-

123

kunnan istunnot joksikin aikaa eteenpäin tai hajoittaa eduskunnan ja julistaa uudet vaalit, jotka silloin tulevat tapahtumaan uuden vaalilain mukaan. Kenseikailla on mielestään siksi paljon kannatusta niissä kansankeroksissa, jotka nyt ensikertaa joutuvat valtiollisesti äänioikeutetuiksi, että se uskaltaa ehdottaa keisarille eduskunnan hajoitettavaksi. Tällaiselle menettelylle antaa tavallaan lisätyn oikeutuksen sekin seikka, että keisarillisen surukauden kestäessä ei ole, japanilaisten käsityksen mukaan, soveliasta hallitusta kaataa tai ruveta hallitusta ja sen suhdetta hoviin ottamaan eduskunnassa melskeisten keskustelujen ja väittelyjen esineeksi.

Pääministeri Wakatsuki oli pyytänyt Tanakaa ja Tokonamia pidättämään epäluottamuslause-hankettaan siksi kunnes on eduskunnassa ensivuoden talousarvio saatu hyväksytyksi, mutta kun nämä vastustuspuolueitten johtajat siitä kieltäytyivät ja vaativat esityksensä käsittelemistä heti, pääministeri, neuvoteltuaan muitten puoluealaisten kanssa, heti ryhtyi toimenpiteisiin eduskunnan istuntokauden väliaikaiseksi lykkäämiseksi. Eduskunta on nyt suljettu kolmeksi päiväksi, t. k. 23 päivään asti, ja tällä välillä hallitus luultavasti päättää ehdottaa nykyisen eduskunnan hajoitettavaksi ja uudet vaalit toimitettavaksi.

Tokiassa, tammikuun 21 p. 1927.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C15.

ASIA:

Ministeri Rausteille raportti no 54.

Tokio

28/1 1927

SUOMEN LÄHETYSTÖ

TOKIOSSA

Tammikuun 28 päivänä 1927.

No. 35.

Ulkoasiainministeriö.

ULKOASIAINMINISTERIÖ			
No. 2/380 Se.		D. 27	
21/2-27	5	OSASTO	ARIA
	5.	C15.	

Minulla on kunnia tämän ohessa Ulkoasiain-
ministeriölle lähettää viideskymmenesneljäs raport-
tini, joka sisältää kirjoituksen:

"Japanin Kiinan-politiikka".

G. J. Ramstedt

Japanin Kiinan-
-politiikka.

2/2-27 2 880 Sal. 27

Japanin hallitus, joka ennen Kiinan politiikassaan aina seurasi Englannin ja Amerikan esimerkkejä tai toimi näitten kanssa liitossa, on siitä saakka kun nykyinen Kenseikai ministeristö ja sen ulkoministeri Shidehara ovat asioita johtaneet, yhä selvemmin pyrkinyt kulkemaan omia teitään.

Kun nyt Englanti, Hankaw'n tapahtumien ja mellakkain jälkeen, on ryhtynyt lähettämään sotajoukkoja Shanghaihin ja näitä sotajoukkoja jo on matkalla 10- 16,000 miestä, on Japanin hallitus sitä mieltä, että tällainen aseellinen esiintyminen Kiinan manterella voi vain yllyttää kiinalaisia ja, mikä on arveluttavinta, ärsyttää tunnetusti huonokurista kiinalaista sotaväkeä, joten verenvuodatuksia on vaikea välttää. Japanin hallitus on päättänyt mahdollisimman kauvan pidättäytyä kaikesta aseellisesta demonstrerauksesta. Englannin tšekäläinen ambassadööri on sen johdosta Japanin ulkoasiainministeriltä, parooni Shideharalta, kaikkiin yhteistoimintaehdotuksiinsa saanut kieltävän tai kiertävän vastauksen ja Englanti näkyy siksi tulevan Kiinassa entistäkin vaikeampaan pulaan. Japanin eduskunnassa on useissa eri otteissa laajasti keskusteltu Kiinan asioista. Viimeksi toissa päivänä, t. k. 26, jolloin Shidehara eduskunnan jäsenille antoi selityksiä hänelle asetettuihin kysymyksiin. Vaikka Englannin ja Japanin katsantokannat ja toimenpiteet Kiinan suhteen eroavatkin suuresti toisistaan, sanoi hän, ei ole siitä vedettävä johtopäätöstä, että Japanin ja Englannin ystävyysuhteet olisi vaarassa, koska Kiinan asiat yleensä ovat kovin monimutkaiset ja eri katsantokannat siitä syystä luonnolliset. Japanin halu

hyvien välien aikaansaamiseen ja säilyttämiseen Kiinan, niinkuin muittenkin, kanssa pakoittaa pysymään loitolla aseellisesta sekaantumisesta ja vaaroihin syöksymisestä.

Tämä Japanin hallituksen kan'ta ei kuitenkaan merkitse, että Japani jättää Kiinassa olevat kansalaiset oman onnensa nojaan. Neljä risteilijää on jo lähtenyt Shanghaiin edustalle, mutta mitään maihin laskemista ei tule tapahtumaan, jollei kaupungissa olisi joita uhkaa vaara kantonilais-ten Shanghaiin mahdollisesti valloittaessa. Myös on Japani päättänyt lujasti pitää kiinni erioikeuksistaan Mantshuriassa ja Mongoliassa. Ulkoministeri lausui kysyttäessä, että on vielä ennenaikaista ja ulkopuolella aktiivisia kysymyksiä ruveta keskustelemaan siitä, miten Kantonin hallitus tai Kuomin-puolue Kiinassa suhtautuvat Port Arthurin, Dairenin ja Etelä-Mantsurian rautatien omistamiskysymykseen ja mitä mahdollisesti Japanilta myöhemmin tullaan vaatimaan. Tämä kysymys tulee vasta silloin esille, kun tai jos Kantonin hallitus pystyy ulottamaan valtansa yli koko Kiinan.

Asiantuntijat Japanissa arvelevat, että nuo Englannin sotaiset varustelamiset Shanghaiin uhkaavan vaaran torjumiseksi eivät ole olleet tarkoitukseltaan vastaavat, vain päinvastoin lisänneet vaaran ja että Japanin on mahdotonta antaa edes moraalista tunnustusta Englannin menettelylle. Japanin on pysyttävä aivan sivullisena muitten suurvaltain ehdotetusta yhteistoiminnasta Kiinassa ja vain seurattava tarkkuudella tilanteen kehittymistä, hakien mikäli mahdollista keinoa Kiinan eri hallitusten ja ryhmien yhdistämiseksi.

Tokion japanilaiset sanomalehdet tietävästä syistä pitävät yleensä yhtä Japanin hallituksen käsityksen kanssa, mutta on niitäkkin, jotka haluaisivat aktiivisempaa toimintaa ja määrätymättä esiintymistä Kiinassa. Toiset lehdet onnittelevat ulkoasiainministeriä selitysten ja kannan selvyydestä, mutta toiset kysyvät miten siinä ja siinä tapauksessa olisi hallitus valmis vastaamaan japanilaisten hengestä ja omaisuudesta Kiinassa. Yleensä lehdet huomauttavat siitä, että Englannin lähettämät sotajoukot ovat liian pienet sodankäyntiä varten, kun kiinalaisia sotamiehiä on yli 2 miljoonaa, ja liian suuret, jos on kysymyksessä vaan Shanghai siirtokunnan kohtalo. Chugyo /Kauppa- ja teollisuus-lehti/ kysyy, mikä on Englannin tarkoitus näin julkeasti kiinalaisia ärsyttää. Onko mahdollista, ettei englantilaiset vielääkään ole oppineet kiinalaisten psykologiaa käsittämään ja mitenkä on nyt englantilaisen "common sense"n laita? Kokumin lehti kirjoittaa englantilaisten "suuresta erehtymisestä". Nichi-nichi painostaa sitä, että Japanin on oltava yksin, jos se ei tahdo Kiinassa menettää kaikkea. Useat lehdet ennustelevat, että Yhdysvallat, vaikka se vielä on eri kannalla Englannin edesottamisista, lopuksi kuitenkin seuraa Englannin esimerkkiä ja että asiat voivat kehittyä hyvin arveluttavaan ja länsimaalaisille valloille epäedulliseen suuntaan.

On kuitenkin vielä ennenalkaista, arvelen, sanoa tai ennustella mitään, erittäinkin kun Kiinan hallitus ja väestö on myös luonteeltaan pelkuri ja Englannin aktiivinen esiintyminen tälläkin kertaa voi saada kiinalaiset taipuvaisiksi neuvotteluihin ja rauhalliseen asiain järjestämiseen.

Tokiossa, 28 p. tammikuuta, 1927.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C¹⁵

ASIA: _____

Ministeri Kansleriin raportti no 55.

Tokio.

3/2 1927.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

TOKIOSSA

Helmikuun 3 päivänä 1927.

No. 46.

3 380 Sac. 27

28/2-27

Ulkoasiainministeriölle.

5. C. 15.

Minulla on kunnia Ulkoasiainministeriölle
tämän oheisena lähettää viideskymmenesviides raport-
tini, jona on eräs Japanin ulkoasiainministerin, pa-
rooni K. Shideharan hiljattain pitämä puhe suomennet-
tuna.

G. J. Ranck

18/I 1927

28/2-27

Koska se puhe, jonka Japanin ulkoasiainministeri parooni Kijuro Shidehara viime tammikuun 18 päivänä piti Japanin parlamentissa, ulkomailla on herättänyt verraten suurta huomiota, annan sen tässä lyhentämättä ja suomennettuna.

Vanhaa tapaa noudattaen tahdon tässä tilaisuudessa esittää muutamia huomautuksia ulkomaisten suhteittemme kehityksestä parlamentin viime istuntokauden jälkeisenä aikana.

Se kansainvälisesti merkityksellinen kysymys, johon yleinen huomio nykyään enimmäkseen kiintyy, on epäilemättä kysymys Kiinassa vallitsevasta tilanteesta ja siihen suhtautumisesta. Monien menneiden vuosien aikana Kiina on ollut loppumattomien sisäisten riitojen tanterena. Aseistetut sotapuolueet ja sodankäynnin näyttämöt ovat vaihtumistaan vaihtuneet, mutta mitään tunnusmerkkiä ei ole vielä näkyvässä siitä, että maahan palautuisi rauha ja olojen vakiintuminen. Sillä välin Etelän armeija, kohtaan korkealle lippua, joka edustaa määrättyä poliittista ja sosialista uudistusten ohjelmaa, on viime kesästä saakka saavuttanut Yangtse-virran yläjuoksun ja tuonut uutta ainesta, uusia piirteitä, Kiinan sisäisten sotien luonteeseen. Tämän liikkeen vastapainoksi erinäiset poliittiset ryhmät, jotka tähän asti ovat pitäneet puoliaan Pohjois- ja Keski-Kiinassa, ovat nyt muodostaneet liiton Kansan Rauhoittamis-Armeijan nimellä, sillä seurauksella, että Pohjoinen ja Etelä nyt tosiasiallisesti ovat kohdanneet toinen toisensa ja ovat vastakkain, kumpikin täysissä aseissa ja kumpikin omine ohjelmineen.

Ei ole tällä hetkellä olemassa mahdollisuutta yrittää arvailla, tuleeko ja mihin määrään asti tämä tapausten kulku vaikuttamaan vieraitten valtojen ja vieraitten kansalaisten oikeuksiin ja etuihin tai mihin suuntaan yleensä Kiinan valtiollinen tilanne edelleen todennäköisesti kehittyy. Jos muutenkin, niin erittäinkin nyt näyttää suositettavimmalta pysyä mielenliikutuksettomana osittaisten ja yksipuolisten tiedonantojen edessä ja vain käyttää hyväkseen mahdollisimman suuresta määrin varovaisuuden ja kylmän harkinnan etuja. Kuitenkin minä tässä rohkenen esittää muutamia huomioita nykyisestä asiain tilasta.

Ensiksikin, me, luonnollisesti, toivomme näkevämme järjestyksen ja turvallisuuden palaamista Kiinaan. Tätä toivoa ylläpitäessämme meitä johtaa vaistomainen myötätuntomme naapurikansaa ja ystäviämme kohtaan ja myös se, että tunnemme tarvetta suojella omien kansalaistemme teollisuus- ja kauppae-tuja Kiinassa. Tähän toivomaamme päämäärään voivat kuitenkin vain kiinalaisten itsensä puolesta tehdyt alotteet ja ponnistukset viedä. Mikä hyvänsä ulkopuolelta tehty yritys pakotuskeinoin palauttaa Kiinassa kotirauha tuottaa enemmän harmia kuin hyötyä. Mitä me mahdollisesti voisimme tehdä siveellisestä

velvollisuudentunnosta naapuria kohtaan, olisi antaa kannatustamme ja tarjota tilaisuutta Kiinan kansalle sen kamppaillessa rauhan palauttamiseksi. Tämän päämäärän ollessa silmämme edessä me olemme nähneet tarpeelliseksi kaiken aseitten ja lainojen hankkimisen, joitten tarkoituksena tai tuloksena voi katsoa olevan sisäisten sotien jatkaminen. Vuodesta 1919 asti me olemme keinojemme ja voimiemme mukaan koettaneet harjoittaa mitä tehokkainta kontrollia tämän kiellon voimaansaattamiseksi eikä meillä tätä nykyä ole minkäänlaista aikomusta höllentää tätä kontrollia. Meistä näyttää päivänselvältä, ettei mikään ulkomaan valtio, joka tunnustaa non-intervention-politiikkaa Kiinan sisäisiin asioihin nähden, voi sopuolosuhteissa tämän politiikan kanssa sallia aseitten tai lainojen hankkimista, joka tietenkin vain auttaisi yhtä riitapuolta Kiinassa jatkamaan vihollisuuksia toista tai toisia riitapuolia vastaan.

Toiseksi sanoisin, jää yksinomaan kiinalaisten itsensä harkittavaksi ja päätettäväksi, kuka on saava hallitusohjat käsiinsä ja mikä sisäinen politiikka heistä on terve ja viisas. Jos tuo tai tämä politiikka sopii kiinalaisten kansallisuuteeseen ja edistää Kiinan sisäistä tervehymistä ja vaurastumista ja nostaa sen kansainvälistä prestiisiä, juuri se politiikka voittaakin luonnollisesti alaa maassa. Jos, päinvastoin, joku politiikka pettää siihen asetetut odotukset, se ennenpitkää luonnollisesti luhistuu omaan kehnouteensa. Kiinan kansallinen elämä on kasvanut historiallisesta maapohjasta, joka ulottuu useitten vuosituhsien taa ja jolla on omalaatuinen ympäristö. Mitään poliittisten tai sosialisten laitosten malleja, joita ovat luoneet toinen tai toinen vieras kansallisuus niitä omien tarpeittensa mukaisiksi muodostamalla, ei voi pakoittaen sovelluttaa Kiinaan tai kiinalaisiin, ei ainakaan pysyvällisen menestyksen toivossa. Eikä voi kuvitella-kaan mielellään, että kiinalaiset kauvaa mukautuen sietäisivät ulkomaalaisten sekaantumista heidän asioihinsa tai alistuisivat vieraan mahtikäsken alle. Mutta joka tapauksessa on selvää, että, mitä valtiollisia ja sosialisia mutoja Kiina adopteeraakin itselleen, ei synny epäilyjä siitä, että Japanin kansa, seuraten omia periaatteitaan ja omaa historiaansa, on tarpeeksi tahdonvarma ja tarpeeksi voimakas puolustamaan ja ylläpitämään omaa hallintosysteemiään muuttumatta läpi aikojen.

Kolmanneksi, meidän kansalaisemme Kiinassa ovat joka tapauksessa oikeutetut saamaan suojelusta itselleen ja omaisuudelleen. He nauttivat kaikkea kautta sivistyneen maailman tunnustettujen kansainvälisten lakien suojaa. Näitten alkeisoikeuksien turvaa, joka on kansalaisillemme taattu, eivät voi missään kohdin supistaa tai tehdä tyhjiksi mitkään poliittiset tai sosialiset muutokset Kiinassa, olivatpa minkäänlaatuiset tahansa. Eikä vielä olekaan tiedossamme, että mikään puolue näitä oikeuksia kieltäisi. Nähtävästi, tätä nykyä on eri paikoissa Kiinaa kontrolli yli lakia rikkovien aineiden kauttaaltaan epätydyttävällä kannalla, johtuen tämä ilmiö sellaisen keskushallituksen puutteesta, joka olisi yleisen rauhan säilyttämisestä vastuussa. Mutta me emme ole vielä menettäneet kaikkea toivoa, että nämä epäkäännölliset olot kuitenkin vähitellen joutuvat korjatuiksi normaalisten elämänehtojen palautuksessa. Sillä aikaa meidän täytyy vain pysyä kosketuksissa

niitten kanssa, jotka tosiasiallisesti omaavat vaikutusvaltaa ja auktoriteettia eri paikkakunnilla, ja kohdistaa kaikki ponnistuksemme siihen, että saamme suojelus ulottuu kaikkien Kiinassa olevien kansalais-temme sekä henkilöihin että omaisuuteen. Tähän asti nämä ponnistuksemme yleensä ovat saaneet menestystä.

Mitä Kiinan tullitariffin uudistamista varten koolle kutsuttuun konferenssiin tulee, on vilpittömästi valitettava asia, että konferenssin ollessa koolla koitoiset levottomuudet maassa saavuttivat niin arveluttavan laajuuden, että sen kiinalaiset edustajat näkivät mahdottomaksi ollenkaan ottaa osaa konferenssin töihin. Seurauksena tästä oli, että muitten valtojen edustajat heinäkuun 3 päivänä antoivat yhteisen julistuksen, jossa ilmoitetaan konferenssin istuntojen lykkäytyvän siihen asti, kunnes Kiinan puolelta määrätään virallisesti edustusvaltaiset edustajat ottamaan osaa asiain käsitte-lyyn. Vaikka siis onnettomasti kylläkin konferenssi tosi-asiassa lakkasi olemasta, ei ole silti osaaottaneiden eri maiden edustajain lähes kymmenen kuukauden väsymätön työ mennyt aivan hedelmittä hiekkään. Se vakavuus ja työ-into, jolla eri maiden edustajat, tässä myötätunnossa Kiinan kansan pyrkimyksiin, ovat koettaneet löytää jär-jestelymintoja, otollisia niin Kiinalle kuin ulkovallol-lekin, ovat tulleet selvästi esille koko istuntokauden kuluessa. Ja vielä enemmänkin, ne erikoistutkimukset ja keskustelut, joita kaikki eri tämän konferenssin eteen joutuneet kysymykset ovat osakseen saaneet, jo tällaisi-naan muodostavat arvokkaan ja monipuolisen aineiston tu-levalle konferenssille. Erityisestikin siinä japanilaiset edustajat, muistaen oman kansamme kokemuksia jo menneiltä ajoilta ja tietoisina Kiinan yleisen mielipiteen tähtää-nyksistä, ahertelivat uupumatta, lojalisesti ja epäilyk-sittä Kiinan hyväksi, muitten asiakas-valtojen kanssa sovussa, pyrkien siihen, että Kiinan kansalliset toiveet kerran toteutuisivat, ystävällisessä yhteisymmärryksessä muun maailman kanssa. Näitä meidän edustajiemme ponnis-tuksia, niin uskomme, on laajalti kiitoksella tunnustet-tu ja ovat ne epäilemättä johtaneet keskenäiseen luotta-muksen elpymiseen Japanin ja Kiinan välillä.

Käyttäen tätä tilaisuutta hyväkseni tahtoisin li-sätä muutamia sanoja selittääkseni motiiveja tähän mei-dän työskentelyymme konferenssissa. On muistettava, että aina Washingtonin Sopimuksen solmimisesta asti olemme olimme jatkuvasti kohdistaneet harrastuksemme Kiinan Tulli-tariffikonferenssin kokoon kutsumiseen mahdollisimman pian ja kun lopuksikin tämä kokous kutsuttiin koolle, me heti vastasimme olevamme valmiit ja hyväksyvämm. Kun olemme asettuneet tälle kannalle, on mielessämme ollut todellinen halu aineellisesti kantaa kortemme Kiinan kansan yleisen hyvinvoinnin kohottamispyrkimyksiä hy-väksi ja olla avuliaina avustajina, mikäli Japanin lail-liset ja ensikädessä taloudelliset edut sen sallivat. Me olemme olleet valmiina tekemään voitavamme turvatak-semme Kiinalle sen kansainvälisen aseman ja kansainväli-sen luoton, mikä sille kuuluu. Meillä ei senvuoksi ole vastaväitteitä Washingtonin tullisopimuksen mukaisten lisätullien kantamista vastaan. Mutta meidän täytyy saa-

da riittävät takeet siitä, että näitä lisättyjä tullituloja ei käytetä, ei suoranaisesti eikä välillisesti, sisäisten sotien jatkamiseksi tai että ne eivät joudu toisen tai toisen puolueen hyväksi. Meidän täytyy tyytyä siihen, että nuo ehdotetut toimenpiteet ovat yleensä katsoen Washingtonin sopimuksen mukaiset. Meidän uskollisuutemme Kiinaa kohtaan ja velvollisuutemme sen neljän miljardin miljoonan ihmisen edessä vaativat, että me puolestamme pidämme yllä sellaisia tarkoituksia ja sellaisia ehtoja lisätullien kantamisasiassa kuin vaaditaan varmuudeksi ja takeeksi näitten tulojen oikeudenmukaiseksi käyttämiseksi. Tässä valossa katsottuna, konferenssissa käsiteltyjen asiain ottaminen esille uuden käsittelyn alaisiksi mahdollisimman pian näyttää meistä toivottavalta sekä Kiinan itsensä että muitten valtojen kannalta. Mikään ei ole meille mieluisampaa kuin saada nähdä Pohjoisen ja Etelän valtuutavan vastuuntuntoisia miehiä Kiinan edustajiksi ja saada heidän viereensä vaihtamaan mielipiteitä vilpittömällä suoruudella. Ei ole mahdollista nyt sanoa etukäteen, tuleeko ja milloin tulee konferenssi kokoontumaan uudestaan, mutta me emme löydä mitään piirrettä nykyisestä tilanteesta vaatimassa muuttamaan sitä politiikkaa ja niitä tarkoituksia, jotka täällä nyt olen esittänyt omiksemme.

Ekstraterritorialiteetti-kommissioiden kokoukset ensikerran viime vuoden tammikuun 12 päivänä ja lopetti istuntonsa syyskuun 19 p. Tämän kommissionin laatima raportti on jo tehty julkisesti tunnetuksi. Yksityisseikkoihin nähden tahtoisin pyytää Teitä tutustumaan siihen. Kommissioidilla ei ollut valtuutta tehdä sopimuksia eikä kommissionin raportilla ole sitovaa voimaa mihinkään sopimuspuoleen nähden. Siitä huolimatta sillä on suuri arvo ja merkitys, edustaessaan, niinkuin se nyt tekee, laajojen tutkimusten tulosta, tutkimusten, joita ovat tehneet monen eri vallan kommissionäerit enemmän kuin kahdeksan kuukauden aikana ja yhteistoiminnassa Kiinan kommissionäerin kanssa, joka itse on tunnustettu asiantuntija lainsäädännön alalla. Se sisältää, toiselta puolen, erilaisia ehdotuksia Kiinan hallitukselle ja lausuu toivottavaksi, että, jos Kiinan hallitus näihin ehdotuksiin suostuu, vallat olisivat valmiit luopumaan ekstraterritorialioikeudesta. Se myös, toiselta puolen, suositaa muutamia muutoksia, joihin ulkovallat ryhtyisivät väliajalla ennen ekstraterritorialioikeuden lopettamista. Se edelleen ehdottaa, että tämä lopettaminen pantaisiin toimeen, ei välttämättä koko Kiinassa yhtä aikaa, vaan sen eri osissa ja asteittain, miten siitä maantieteellisten, sivistyksellisten ja muitten olojen pohjalla parhaiten voidaan sopia. Kiinan edustaja allekirjoitti raportin tehden allekirjoittaessaan sen muistutuksen, että hänen allekirjoituksensa ei merkitse sitä, että hän hyväksyy raportin I, II ja III osissa olevia ehdotuksia. Mitään tällaista muistutusta hän ei tehnyt ehdotuksiin nähden, jotka sisältyvät osaan IV. Näitä ehdotuksia voi siis pitää kaikkien kommissionäerien yksimielisesti hyväksyminä ja me sen vuoksi annamme niille suuren merkityksen kun tätä ekstraterritorialikysymystä käsittelemme.

Ehdotettu Kiinan-Japanin kauppasopimuksen tarkistaminen on kysymys, joka vaatii erikoista huomiota. Wai-chiaopun esitys ja Japanin hallituksen vastaus siihen ovat

Me uskomme, että tässä perustavassa politiikassamme Neuvostoliitto ei eroa meistä ja että silläkään ei ole aggressiivisia tarkoituksia, sotilaallisia, poliittisia tai muita. Mitään syytä ei voi löytää, joka oikeuttaisi oletamaan, että näiden kahden maan etujen on välttämättä oleva ristiriidassa keskenään. Taloudellisiin kysymyksiin nähden on silminnähtävä, että sekä Japanin että Neuvostoliiton kansalaiset kiinnittävät mielenää ja huomionsa Mantsuriaan suuressakin määrässä. Kaikkea taloudellista toimintaa ohjaa kuitenkin tässä "avoimen oven" ja samallaisen tilaisuuden periaate ja on mahdoton kuvitella, että rauhalliset likeyritykset sellaisinaan antaisivat aihetta vakaviin poliittisiin selkkauksiin. Olen katsonut tarpeelliseksi lisätä tässä nämä huomautukseni, ottaen huomioon sen aiheuttoman pessimismin, joka aika ajoin esitetään muutamilta tahoilta meidän ja Neuvostoliiton suhteista tulevaisuudessa.

Tilanne Euroopassa näyttää oleellisesti vakaantuneen Saksan liittymisellä Kansainliittoon ja Locarno-sopimusten astumisella voimaan. Eriittäin syvä merkitys Kansainliiton kasvamiselle ja koko ihmiskunnan edistymiselle on sillä seikalla, että ne kansat, jotka kahdeksan vuotta sitten seisovalt sotarintamassa vastakkain maailman suurimmassa ja tuhoisimmassa sodassa, nyt unohtavat haavansa ja liittävät kätensä yhteisen rauhan hyväksi. Sydän toivoo täynnään me tervehdimme Saksan astumista Kansainliittoon jäseneksi.

Valmistava Aseistariisumis-komissiooni, jonka Kansainliitto on kutsunut koolle, piti ensi-istuntonsa viime toukokuussa eikä ole vielä lopettanut töitään. Mitään päivämäärää ei siksi vielä voi määrätä Aseistariisumis-konferenssin avaamiselle, jota varten juuri tämä komissiooni tekee valmistelevaa työtä, ja on ennenalkaista arvalla, mitä voidaan saavuttaa sen nojalla mitä tähän asti on tehty. Joka tapauksessa, me sydämellisesti tervehdimme ja kannattamme kaikkia ponnistuksia, jotka vievät aseistuksen supistamiseen, ja me luottavasti toivomme, että oikeamieliset ja käytännölliset suunnitelmat tämän tarkoituksen saavuttamiseksi luodaan valmiiksi täydessä yhteissovussa.

Uusia kauppasopimuksia Japanin ja muutamien Euroopan maitten välillä on astunut voimaan Keisarillisen Parlamentin viime istuntokauden jälkeen ja toisia on tätä nykyä neuvottelujen alaisina. Muissa suhtein ei ole sattunut mitään tapausta, joka olisi vaatinut erikoista huomiotamme suhteisiimme Eurooppaan. Me nautimme ajatuksesta, että suhteemme jokaiseen eri Euroopan maahan eivät ole milloinkaan olleet paremmat kuin tätä nykyä. Japanin ja Suur-Britanian välinen vanha ystävyys ei ole menettänyt voimaansa ja sydämellisyyttään allianssin lopettamisella. Ranska ja Italia ovat nekin enenevästi luotetut ja lojaliset ystävämmme. Suhteissamme Saksaan kaikki kipeät kohdat, joita viime sota loi, ovat jo hävinneet näkyvistä ja niitten sijaan ovat hyvän tahdon vakuutukset, vakuutavammat kuin milloinkaan ennen, astuneet näkyviin. Tulee olemaan meille alituinen ja mieluinen tehtävä ylläpitää ja vahvistaa siteet kaikkiin Euroopan kansoihin.

Kiinnittäessäni huomion suhteisiimme Yhdysvaltoihin valitan, että pitää toteaman, että kysymys diskriminaationista japanilaisia vastaan, mikä sisältyi Immigration Actin määräyksiin vuodelta 1924, on vielä korjaamatta. Siitä kannasta, mille meidän pitää asettua tässä asiassa, olen

useasti ennen esittänyt kantaamme tälle huoneelle eikä minulla ole mitään sanottavaa lieventääkseni tai täydentääkseni mitä ennen olen asiasta esittänyt. Minun pitää kuitenkin viitata niihin ilmiöihin, jotka osoittavat, että tässä kysymyksessä niinkuin yleensä muissakin, joilla on merkitystä kummallekin kansalle, oikeampi Japanin tuntemien ja myötätuntoisempi ymmärtämys vähitellen on Yhdysvalloissa kasvanut, erittäinkin viime vuosina, ja että hurjat huhut ja luulot, jotka yhteen aikaan kiertelivät muutamissa ammerikkalaisissa piireissä, kylväen epäluuloa japanilaisten rauhanharrastuksiin nähden, tätä nykyä saavat osakseen tuomitsemista valistuneen mielipiteen taholta heidän omassa maassaan. Me puolestamme, ymmärtääksenne tämän kysymyksen oikeassa valossaan ja oikeassa suhteessaan, meidän tulee suhtautua ymmärtävästi niihin kansallisiin elimiin ja olosuhteisiin, jotka ovat ominaisia Yhdysvalloille. Kahdenpuolinen ymmärtämys onkin ensimmäinen oleellinen ehto kaikkien kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa. Olen vahvasti vakuutettu siitä, että nämä kaksi kansaa, tietoisina tärkeästä tehtävästään olla Tyynen Meren rauhan varti-joina, tulevat seisomaan vieri vieressä kaikkina aikoina, ystävällisessä sovussa tätä tehtäväänsä täyttäen.

Tahdon lyhyesti kosketella kysymystä ulkomaan-kaupan edistämisestä. Seurauksena yleisestä taantumuksesta maailmansodan jälkeen ja vuoden 1923 kaukaasta ajanjärjestysonnettomuudesta, tämän kansan taloudellinen rakenne on kärsinyt vakavia vaurioita. Tuonnin suuremmuus vientiin verrattuna on hälyttävässä määrässä kasvanut vuosi vuodelta. Onneksi kuitenkin, viime kahden vuoden aikana, tämä epäedullinen kauppataase on näyttänyt jonkinlaisia parantumisen merkkejä, mutta sittenkään tilanne ei ole tätä nykyä lohduttava. Tahtoessamme parantaa tätä asiaintilaa on meille erittäin tärkeä saada kohdistetuksi koko meidän huomiomme ja tarmomme viennin suurentamiseen, tekemättä esteitä millekään toiselle kansalle. Me emme tarvitse alueita, vaan myyntipaikkoja. Me emme hae liitolaaisia, vaan taloudellista solidaarisuutta ulkomaisissa suhteissamme. Nämä tarkoitukset perästä silmiemme edessä me viime syyskuussa kutsuimme koolle hallituksen eri virastojen välisen konferenssin, johon ottivat osaa myös meidän diplomaattikuntamme ja konsulikuntamme edustajat, julkiset ja yksityiset laitokset, liikemiehet ja kauppa-kamarit, keskustelemaan keinoista ulkomaisen kauppamme edistämiseksi, erittäinkin Etelä Meren maihin, joihin tähän asti on panu liian vähän huomiota. Me olemme tyytyväiset, että tämä konferenssi on osoittautunut hyvin hyödylliseksi ja on saanut aikaan lähentämisen hallituksen eri elimien ja yksityisten välillä. Se on antanut hallitukselle arvokasta aineistoa ohjeeksi ja ohjelmaksi. Vaikka kaupan terve kehittyminen pääasiassa riippuukin yksityisistä ja yksityisten aloitekyvystä, on kuitenkin hallituksella velvollisuutena suojella ja avustaa ulkomaankauppaa ja me teemme voitavamme täyttääksenne tämän tehtävämme.

Lopuksi, perusaatteemna kaikissa meidän ulkomaan suhteissamme on se vakaumus, mistä jo olen ennen useasti puhunut, että paras poliittinen suunta, jota voimme kulkea, on tarjota rehellistä ystävyyttä kaikille kansoille. Jokainen kansainvälinen kysymys on, lopullisesti analysoituna,

siveellinen kysymys, kysymys siveellisestä ryhdistä. Meitä tässä käsityksessä vahvistaa Keisarillinen Julistus viime joulukuun 28 päivältä, jossa Hänen Majesteettinsa on suvainnut kehoittaa kaikkia alamaisiaan osoittamaan "hyväntekeväisyyttä kaikille kansanluokille ja ystävyyttä kaikille kansoille maan päällä". - Kaiken diplomatiian perimmäinen päämäärä on erehtymättä sisällytettynä näihin sanoihin. Aina pitäen mielessäni tätä Keisarin tahtoa ja turvautuen yhteistoimintaan teidän kanssanne minä tahdon pyrkiä, mikäli pienet kykyni riittävät, sitä suurta päämäärää kohti, joka on esitetty tässä Keisarillisessa Julistuksessa."

Suomennettu Tokiossa, 30 p. ~~1927~~ tammikuuta 1927.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C15

ASIA:

Ministeri Puustelun raportti no 56.

Tobias

25/3 1927

LÉGATION DE FINLANDE

à TOKIO

Tokiossa, maaliskuun 25 p. 1927.

No. 81.

Ulkoasiainministeriölle.

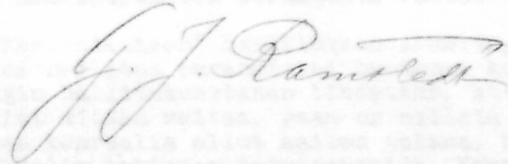
4 380 Sal. 27

4/4-27

5 Cis.

Minulla on kunnia tämän ohessa lähettää Ulko-
 asiain Ministeriölle viideskymmenes kuudes raport-
 ni, jona on kirjoitus

" K i i n a s t a " .

4 380 he 27
19/4-27

Kun Japani on Kiinan naapurina ja japanilaisilla paljon sekä omaisuutta että omaisia Kiinassa, on luonnollista, että täällä seurataan suurella mielenkiinnolla kaikkia Kiinan tapahtumia.

Kiinan pohjoiset eli Ankuohtsung armeijat ja eteläiset eli Kantonin hallituksen armeijat ovat pitkin Jangtsekiang virran varsia olleet vastakkain jonkun aikaa, mutta eteläiset ovat vähän väliä edenneet ja asema on nyt käynyt pohjoisille paljoo huonommaksi. Maaliskuun 20 ja 21 Shanghai ympäristö joutui eteläisen hallituksen valtaan ja Shanghaissa oli, kuten sähkösanomat ovat kertoneet Suomessakin sanomalehtien lukijoille, kovin kriittillistä ja levotonta. Kiitos sen, että Shanghaiin ulkomaalaisten "settlementissä" oli tällaista tapausta varten valmistauduttu, ei suurempia hengen ja omaisuuden menetyksiä tapahtunut, mutta ei ilmeisesti mennyt. Kiinalaiset työmiehet ja sotilaat, milloin vaan tilaisuus siihen sattuu, ovat aina valmiit ryöstämään, polttamaan ja murhaamaan, jos siitä voivat itselleen jotain korjata mukaansa. Ryöstäjinä esiintyvät etupäässä voitettujen puolen sotilaat, koska mahdollisuus luvattun palkan saantiin näyttää kenraalien ja upseerien paettua heiltä enää mahdottomalta. Mutta useimmissa tapauksissa siirtävätkin kenraalit ja upseerit hyvissä ajoin vastustajansa puolelle ja pelastavat sillä sekä oman henkensä että sotilasten kurin. Näin se Shanghaiin "valloitus" yksin on selitettävissä, koska todellista taistelua ei juuri nimeksikään ollut. Mutta väliäikaa oli kuitenkin useilla sotajoukkojen osastoilla riittävästi panna toimeen väkivallanteoita, murhapolitoja ja ammuskelemisia olematonta vastustusta vastaan.

Kun Shanghai nyt on "Kantonilaisen" hallituksen alueita, voidaan kysyä, onko Kantonin hallitus parempi vai huonompi kuin Pekingin hallitus. Pekingin hallituksestahan tiedetään, ettei sillä todellisuudessa ollut mitään valtaa, vaan on milloin yksi, milloin kaksi tai useampaa kenraalia ollut kaiken takana. Nyt on Pekingin hallitus Tshangtsolin tahtojen toimeenpanija. Kantonin hallitus, niin yleensä arvellaan ja niin sitä tahdotaan esittää maailmalle, on Kiinan "kansallismielinen" ja "kansan oma" hallitus, vastapainona Pekingin "kenraalien" tai "militaristien" hallitukselle. Asiat olisivat varsin hyvälle tolalle menemässä Kiinassa, jos Kantonin kannattajien sanoihin voisi luottaa ja jos tuo hallitus todellakin hallitsisi, edes sen verran kuin on, toisina aikoina ainakin, hallinnut Pekingin hallitus. Japanissa on miltei yli kaikkien piirien levinnyt se käsitys taas, sanoisinko jo saatu kokemus, että Kantonin hallituksen takana tai itse hallituksessa ole ketään, ei yhtään henkilöä, joka ansaitsisi täyttä luottamusta ja jonka lupauksiin tai sanoihin voisi vedota. Ottaakseen selvälle miten ne asiat Kantonin tai Hankaw'n hallituksen puolella ovat, on Japanin ulkoasiainministeriön Saburi-niminen mies käynyt Hankaw'ssa ja on täällä lehdillekin antanut varsin mielenkiintoisia tietoja matkastaan. Lehdissä hän on koettanut kuvata oloja niin edullisiksi kuin suinkin, mutta sittenkin käy selvälle, että Kantonin kannattajien keskuudessa on olemassa mitkä pelottavin erimielisyys ja kirjavuus. Kantonin hallituksen nimessä toimivat yhdessä: Kuomintang eli kansallismieliset, härimäiset ulkomaalaisvihan yllyttäjät, vanhoillisimmat ainekset ja lopuksi myös kommunistit, joista kaiksita nämä viimeksi mai-

nitut toimivat innokkaimmin ja yrittävät ottaa koko johdon käsiinsä, koska saavutetut voitot ovat muka etupäässä juuri heidän työtään. Moskovassa tietysti noita voittoja juhliitaan ja pidetään niitä merkkinä kommunismin ja vallankumouksen etenemisestä maailmassa. Muuten noitten voittojen laita on sittenkin niin ja näin ja koko Kiinan sisäinen peli on katsoettava aivan toiselta kannalta, kohta kun tarkemmin tutustutaan Kiinan kansalle ominaiseen psykologiaan.

Kaikissa noissa voitoissa on päätekijänä kiinalaisten kenraalien, upseerien, sotilasten ja politikoitsijoitten omiainen halu laskelmien tekemiseen ja kaiken vakaumuksen ja varsinaisen rohkeuden puute. Samoin kuin sotapäälliköt sellaiset kuin Feng Juhsiang ja Kuo Sunlin tekivät kepposia ylipäällikölleen ja samoin kuin Tshang Tsolin ja Wu Peifu mittailevat vaikutusvaltaansa ja mahdollisuuksiansa, niin jokainen kenraali pohjoisessa kuin eteläisessäkin armeijassa tai missä armeijassa hyvänsä Kiinassa laskee, mitä hän voisi voittaa tai menettää tekemällä niin tai näin. Kun kansallismielisiä, Kiinan oikeudet, muukalaisten etuoikeudet, Englannin kataluus ja muut sellaiset asiat ovat esillä, on varsin sopiva käyttää hyväkseen näitäkin jos sillä onnistuu kohoamaan alapäälliköstä itsenäiseksi ja saa laajemman toimivallan. Sotilaat varsin hyvin ymmärtävät, että se muukalaisviha, jota saarnataan, merkitsee heille suurempia mahdollisuuksia ryöstämiseen ja ovat siksi valmiit siirtymään "kansallismielisten" armeijain puolelle. Nämä Yangtsekiangin taholla saadut voitot paljastavat, minkälainen henki noissa kiinalaisissa kenraaleissa ja sotilaissa yleensä vallitsee. Petturuus, pekkuruus ja rahan himo on tullut yleiseksi säännöksi ja kantonilaiset armeijat etenevät, pohjoisten armeijain miesten vaihtuessa mutamien mellakkain jälkeen kantonilaisiksi ja saatuaan mellakoissa itselleen jotain talteen ja siitä paitsi ilmaiseksi sen kunnian, että on asettunut "kansallisesti heränneen Kiinan" puolelle. Mistään kansallisesta heräsestä tai sotilaallisesta voitosta on, kun asioihin tutustuu tarkemmin, aivan mahdoton puhua ja täytyy vain tuntea inhoa tai surkuttelua vakaumuksen ja luotettavuuden puutetta vastaan, kiinalaista moraalista vastaan.

Kuin ka Kantonin hallituksen asiat tulevat kehittymään, jos Kiina kokonaisuudessaan joutuu sen hallittavaksi, on kysymys, johon voi vastata vasta sitten kun selviää, kuka tai kutka siellä pääsevät vaikutusvaltaisiksi: kansallismieliset, yltiöpäät muukalaisvihaajat vai kommunistit. Vielä ovat asiat siinä suhteessa aivan epävarmat. Etelän kenraaleista ja politikoista moni on ylipäällikölleen ja kansallismielisille valittanut kommunistien terroria vastaan. Salamurhia tapahtuu tihkatiheään kantonilaisien omilla riveissä. Ulkomaalaisille ulkoasiainkomissari Eugen Tshen lupaa turvallisuutta, mutta omia puoluelaisiaan hän ei voi pidättää ja kaikki lupaukset ovat enemmän tai vähemmän pakotta annetut ja arvottomat.

Tokiassa kävi eräs Tai Tshentshuu, Kuomintangin puolueen jäsen ja Kantonin yliopiston rehtori, hän puhui kauniisti ylioppilaille ja japanilaisille vartavasten järjestetyissä kokouksissa ja illallisissa ja minulla oli kaksikin kertaa tilaisuutta keskustella hänen kanssaan Kiinan kansallisista oikeuksista ja pyrkimysten oikeudenmukaisuudesta. Mutta kauniiden fraasien takana ei sittenkään ollut mitään, ja nyt kun hän eilen lähti, tiedetään jo hänen tulleenkin vain yrittämään Kantonin hallitukselle lainaa Japanista. Kantonin hallitus on rahapulassa, samoin kuin on Pekingin hallitus.

Tokiassa, 25 p. maaliskuuta 1927.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 815

ASIA: _____

Ministeri Raustedt'n raportti N° 57

Fokio.

3/6 1927

LÉGATION DE FINLANDE

à TOKIO

Tokiossa, kesäkuun 3 p., 1927.

Ulkoasiainministeriölle.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
№ 5/380 Sal D. 1927		
207/6-27	to -	Liit. -
RYHMÄ	OSASTO	ASIA

Minulla on tämän ohessa kunnia Ulkoasiainministeriölle lähettää viideskymmeneskuudes raporttini, johon kuuluvat kirjoitukset:

1. Japanilaista sotaväkeä Kiinaan,
2. Englanti, Neuvosto-Venäjä ja Japani,
3. Japanin Kiinan-politiikka muuttuu aktiivisemmäksi.

G. J. Ramstedt

Japanilaista sotaväkeä
K i i n a a n .

Nykyinen hallitus, jonka johdossa on kenraali Giichi Tanaka on aikeessa lähettää sotaväkeä Kiinaan, Shantungin niemimaalle, suojelemaan siellä asuvia japanilaisia mella-koiden varalta. Kenraali Tanaka on Seiyukai puolueen johtaja ja katsotaan hyvin tarmokkaaksi ja lujaluontoiseksi mieheksi. Siitä syystä toiset puolueet, jotka nyt ovat sukjetut kokonaan pois hallituksen asioitten hoidosta - Tanaka on jo eroittanut noin kolme kymmentä kuvernööriä, jotka olivat toista puoluetta - ovat yhtyneet yhdeksi suureksi puolueeksi nimeltä Rikken Minseitō eli "Kansanvaltaiseksi puolueeksi", johon siis entiset Kokumintō ja Seiyuhontō ovat sulautuneet. Tällä uudella puolueella olisi valtava enemmistö parlamentissa, jos vanha parlamentti vielä kokoontuisi, mutta ensi vaalit tapahtuvat uuden äänilain mukaan ja siksi on mahdoton sanoa mitään Seiyukain ja Minseitōn todellisesta suuruudesta, erittäinkin kun ensi vaaleissa tulee esiintymään myös työväen ja proletariaatin uudet puolueet. Joka tapauksessa porvarillisista puolueista, jotka nyt ovat olemassa, Minseitōlla on suurempi kannatus kuin Seiyukaiilla. Minseitōn pää-äänenkannattajaksi voi katsoa entistä Kokumintōn äänenkannattajaa Hootshi-lehteä, joka edusti Wakatsukin ministeristön kantaa.

Seiyukai puolueen politiikkaa vastaan tällä Hootshi-lehdellä on jo ollut yhtä ja toista huomautettavaa ja on muutamissa kysymyksissä aivan vastakkaista mieltä kuin on Tanakan hallitus. Sitä enemmän huomiota ansaitsee sen vuoksi se seikka, että Minseitōn miehet - jos Hootshi esittää niitten mielipiteet palstoillaan - ei ole enää ehdottomasti sotaväen lähettämistä vastaan Kiinaan, vaikka Shidehara sitä aina vastusti.

Hootshi kirjoittaa tästä hallituksen aikeesta toukokuun
26 päivänä seuraavasti:

"Tshiang Kaishekin, Tang Shentshi'n ja Feng Yuhsiangin
voittoisat sotaliikkeet ovat tehneet tilanteen Pohjois-Kiinassa
siksi epävarmaksi, että on välttämätöntä erityisillä toimen-
piteillä suojella kansalaisiamme siellä. Ottaen huomioon Nan-
kingin ja Hankown epämiellyttävät tapahtumat Tanakan hallitus
on velvollinen katsomaan, ettei laiminlyödä mitään kansalais-
temme suojelemisessa. Mutta sotajoukkojen lähettäminen voi
sittenkin olla tarpeeton. Mitään mielipiteitten eroavaisuutta
ei voi syntyä itse suojelemisen tarpeesta, päinvastoin. Yleisö
vakavasti toivoo, että hallitus viipymättä ryhtyy sellaisiin
toimenpiteisiin, joita se katsoo tarkoituksenmukaisiksi tässä
tärkeässä asiassa. Kysymys on vain siitä, onko meillä yleensä
mitakin keinoja käytettävissämme kuin sotajoukkojen lähettä-
mien. Ne paikkakunnat, missä kansalaisemme asuvat, eivät ole
kaikki sellaisia paikkoja, joissa Japanilla on sopimuksenmukai-
nen oikeus pitää sotaväkeä. Nankingin konsulinvirastokaan ei
ollut oikeutettu sotaväen suojattavaksi ja tämä on voinutkin
olla syy näksi kiihtynyt kiinalaisjoukko siellä teki julmuuksia.
Ei ole toivottava, että lähetetään sotaväkeä minnekään ilman
pakottavaa syytä ja täyttä oikeutusta. Jos voidaan suojata kansa-
laisiamme ilman sotilaita, on tämä ehdottomasti parempi. Jos
sotamiesten lähettäminen on ensinkään välttämätön, pitäisi lä-
hettää vain pieni joukko ja syyt pitäisi kiinalaisille selittää.
Tanakan hallitus on nähtävästi taipuvainen ratkaisemaan kysymyksiä
voimakeinoin, mutta mikään ei ole tämän vaarallisempaa lopulli-
silta tuloksiltaan. Poliittisesti ja taloudellisesti Japanin
suhteet Pohjois-Kiinaan ovat paljon lähempänä kuin Etelä-Kiinaan
ja kansalaisiamme on monin verroin enemmän Pohjois-Kiinassa kuin

Yangtse-virran laaksossa. Kaikki he luultavasti nyt joutuvat
kärsimään tilanteesta. Pienten sotajoukkojen lähettäminen
heidän turvallisuudekseen eri paikoille voi olla tehotonta
ja tulee maksamaan suuria rahoja. Esimerkiksi, Tsinanissa
olevien suojeleminen sotalaisin keinoin voi olla mahdoton.
Heidän olisi paras siirtyä ajoissa pois Tsingtaohon tai Tien-
tsiniin, missä suojeleminen on helpompi ja tehokas.

"Nykyisen kabinetin Kiinan-politiikkaa ei tule kukaan tuo-
mitsemaan heikoksi ja epäonnistuneeksi, jos se kehoittaa kan-
salaisiamme siirtymään turvallisimmille seuduille. Olisi suo-
rastaan hullutusta, jos hallitus aikoo pitää kiinni mahtipon-
tisuudesta ja huolehtia tyhjistä kunniasta. Hallituksen tuli-
si nyt ennenkaikkea tutkia miten se helpoimmin voi voittaa
tarkoituksensa, miten välttää väärinkäsityksiä ulkomailla ja
miten saada kiinalaisetkin tunnustamaan toimenpiteitten vält-
tämättömyyden. Äkillinen muutos politiikassa voi viedä halli-
tusta sotajoukkojen lähettämiseen siihen määrin asti, että
todellakin voivat kansalaisiamme suojella, mutta mitä sitten
seuraa ja kuinka Kiina sitten suhtautuu Japaniin? Sopimukset
on otettava huomioon kummaltakin puolen. Englanti voi kenties
välttää, että sotajoukkojen käyttäminen on osoittautunut Kii-
nassa oikeutetuksi, mutta kiinalaisten mielessä piilevä viha
voi puhjeta ilmi milloin tahansa meitä vastaan. Kun tämmökin
ottaa huomioon, niin täytyy kaiken järjen nimessä olla varo-
vainen ja ottaa harkittavaksi kaikki mahdolliset keinot ja
kaikki mahdolliset seuraukset ennenkuin sotajoukkojen läh-
tämiseen ryhtyy. "

Tokiassa, toukokuun 27 p. 1927.

Englanti, Neuvosto-Venäjä ja Japani.

Tokio Nichi Nichi kirjoittaa tästä kysymyksestä Englannin ja Neuvosto-Venäjän diplomaattisten suhteiden katkeamisen johdosta seuraavasti, toukokuun 30 päivänä.

"Meidän huomiomme Englannin ja Neuvosto-Venäjän suhteiden katkeamisen seurauksiin nähden kääntyy ensisijassa kysymykseen Japanin, Englannin ja Venäjän keskinäisiin suhteisiin kaukaisessa Idässä. Saattaaksemme lukijoillemme heti selville mitä tarkoitamme, mainitsemme sen mahdollisuuden taas astuvan esille, että Englannin ja Japanin välinen allianssi koetetaan jossakin muodossa uudistaa, allianssi, jonka Englanti lopetti tehden laskuvirheen Amerikan kannatuksen kantavuudesta, mikä kannatus sittemmin ei osoittautunutkaan niin vahvaksi ja tärkeäksi kuin Englanti alussa oletti. On kieltämätön tosiasia, että Englannin taholta on mobilisoitu kaikki käytettävissä olevat keinot päästä uudelleen niihin ystävyssuhteisiin, jotka vallitsivat allianssin aikana. Siitä se johtuikin puhe uudesta Englannin-Japanin allianssista, muka päätettynä asiana, mikä puhe alkoi liikkua heti kun paroni Tanaka oli astunut pääministeriksi. Sellainen ehdotuskin jo, jos sen on tehnyt vaikkapa kuulostelutarkoituksessa Englannin vanhoillinen hallitus, on tulkittava suoraksi ilmaukseksi uudesta diplomaattisesta suunnasta Englannissa, Englannin hallituksen kannan muutokseksi Japanin merkitykseen nähden kaukaisessa Idässä.

"Englannin ja Neuvosto-Venäjän diplomaattisen erillemenon seurauksena on luonnollisesti vahvempi ja päättäväisempi Japaniin kallistuva politiikka Englannin hallituksen taholta. Tämä Japaniin päin kallistuminen on katsottava edeltäväksi asteeksi allianssiin tai vastaavaan yhteistoimintaan pyrkimiselle meidän maamme kanssa. Meistä tämä suunnanmuutos on aivan vaaraton niin kauvan kuin se

ei häiritse Japanin ystävällisiä suhteita Neuvosto-Venäjälle päin, vaikkapa jo sellaisenaankin tuollainen suunta tietää yritystä vieroittaa Japanin mahdollisimman kauvas Venäjästä.

"Japanin asema Englannin ja Venäjän välillä on siis hyvin arkaluontoinen ja omiaan milloin tahansa joutumaan pahalle koetteelle. Samalla se on omiaan synnyttämään epäluottamusta toisaalle tai toisaalle päin. Tämän selkan muistossa pitäminen tulee tästä lähtien olemaan tärkeä kaikissa ulkopoliittisissa asioissamme. Tämä ulkopoliittisissa suhteissamme syntynyt kompastuskivi on saatava mahdollisimman pian tavalla tai toisella tieltä pois. Meillä on ollut syytä olettaa tuollaisen vaaran nousevan esille ennemmin tai myöhemmin, jo siitä hetkestä asti jolloin Englanti ehdotti allianssin purkamista. Meidän huomiomme kääntyi asiaan uudestaan, kun Venäjän kanssa tehtiin ystävyyssojimus. Tuo uhkaava vaara pysyi kuitenkin loitolla niin kauvan, kuin Englanti ja Venäjä olivat ystävällisissä kanssakäymisissä keskenään, mutta nyt on noitten kahden välillä julkinen epäystävyyden Japanin ollessa Venäjän kanssa ystävällisissä suhteissa.

"Me emme otaksu asian kehittyvän hetikään ilmisodaksi kaukaisessa Idässä Englannin ja Neuvostovallan välillä. Mutta kun tähänastiset salavihat nyt on tehty julkiseksi ystävyysrikkomisekkinoiden kahden välillä, tulee ennenpitkää esille joukko kahnauskohtia ja etujen yhteentörmäyksiä eri aloilla, jos kohta aseellisia yhteentörmäyksiä ei tulekkaan. Minkä osan tulee nyt Japani esittämään tällä kaukaisen Idän näyttämöllä tai minkälainen osan tulisi esittää? Tämä kysymys vaatii vastauksen Japanilta itseltään ja Japanin tulee päättää itse.

"Useimpien mielipide vaatii Japanin harmonisoimaan askelensa Englannin politiikan mukaan kaukaisessa Idässä ja erittäinkin nyt käsilläolevassa Kiinan kysymyksessä. Tämä tietysti on keino saada

suhteet selviksi sekä Englantiin että Neuvosto-Venäjään nähden, mutta toinen kysymys on siinä se, merkitseekö se Japanille itselleen viisasta politiikkaa. Paroni Tanaka on sitä mieltä, että aika, paikka ja toiminnan laatu on ehdotetussa yhteistoiminnassa sellainen että ne oikeuttavat yhteistoiminnan ja että Japanin on sitä enemmän syytä ryhtyä yhteistoimintaan Englannin kanssa, koska Englanti toiselta puolen yhtyy Japanin politiikkaan. Mutta me puolestamme pelkäämme sellaista yhteistoimintaa, joka sitoo Japanin vapauden.

"Mitä tulee Japanin ja Neuvosto-Venäjän suhteisiin, voi olla olemassa keinoja saada nekin johonkin loogillisesti selvään kuntoon, mutta samoinkuin on laita Englannin ja Japanin suhteiden, ei saa panna alttiiksi Japanin etuja Neuvosto-Venäjän takia tai Neuvosto-Venäjän hyväksi. Japani ei voi koskaan olla avustajana Neuvosto-Venäjälle Englannin ja Neuvosto-Venäjän välisessä sodassa. Neuvosto-Venäjälle päin ovat suhteet rakentavat sellaiselle pohjalle, että tämä mahdollisuus on selvästi suljettu pois. Meidän mielestämme siis Japanin pitäisi etsiä keinoja olla välittäjänä Englannin ja Venäjän välissä näiden jouduttua ilmiriitaan Kauko-Idän asioista."

Tokio, kesäkuun 1 p. 1927.

Japanin Kiinan-politiikka
muuttuu aktiivisemmaksi.

Viime päivinä on vähitellen käynyt selville, että uusi pää- ja ulkoministeri Tanaka ei ole samanlainen kärsivällisyyteen ja odottamiseen kehoittava mies kuin oli paroni Shidehara. Paroni Tanaka on kyllä useaan kertaan, myös ulkoministeriksi ruvetessaan, vakuuttanut jatkavansa edeltäjänsä Kiinalle ystävällistä ja rauhaa suosivaa politiikkaa, mutta sittenkin hänessä on, sanotaan yleisesti, enemmän kenraalia kuin neuvottelevaa diplomaattia. Sanomalehdissä kirjoitetaan nyt, että sotaministeriö ja pääesikunta Miyakesakassa on ottanut kansliakseen ulkoasiainministeriön Kasumi-gasekissa, jolta puuttuu varsinainen päällikkö.

Oireita aktiivisemmasta politiikasta on jo ollut useita. Ja syitä ryhtyä toimenpiteisiin Kiinan asiassa on myös riittävästi. Japani näyttää nykyään joutuvan tärkeän ja kauvaskantavan kysymyksen kanssa tekemisiin ja odottaminen voi olla kohtalokasta.

Eilen, t. k. 2 p., Japanin hallitus päätti antaa kaikille Kiinan eri sotapäälliköille ankaran vaatimuksen ulkomaalaisen omaisuuden loukkaamattomuudesta ja ulkomaalaisten suojelemisen välttämättömyydestä. Samalla se päätti uudestaan kiinalaisille vakuuttaa, että ne 2000 sotamiestä, jotka viime viikolla lähetettiin Shantungin niemimaalle, Tsintoom ja Tsinaniin, ovat ainoastaan lähetetyt ainoastaan suojelemaan japanilaisia ja muita ulkomaalaisia uhatuilla paikoilla eikä ottamaan osaa mihinkään kiinalaisten välisiin sotiin ja että ne kutsutaan pois heti kun vaara on ohitse.

Tällainen selitys on jo ennenkin annettu. Mutta kiinalaiset ovat jo ehtineet panna vastalauseita tuollaista suojeelusjoukkojen lähettämistä vastaan. On erikoisesti pantava huomio siihen, että tuollaisen vastalauseen ovat tehneet sekä kansalliset sotapäälliköt ja hallitukset Nankingissa ja Hankowssa että myös Pekingin Waichiaopu ja Tshang Tsolin, joilta sitä ei juuri odotettu. Näihin vastalau-

seisiin on nyt siis Japanin hallitus vastannut antamalla ankaran varoituksen - ystävällisessä hengessä - vastaisten ryöstötelemisten ja ilkitöiden puhkeamisen varalta.

On luonnollista, että Japanin aktivisuuteen on vaikuttanut etupäässä äskeiset Nankingin ja Hankowin tapahtumat, joissa japanilaisetkin kärsivät ja joitten toistumista ei haluta. Mutta voi olla, että tähän päättävämpään esiintymiseen on johtanut myös Englannin ja muiden valtojen taholta tullut kehoitus ja tieto siitä, ettei kiinalaisiin oloihin nähden ole mitään toiveita korvauksien saamisesta Nankingista ja Hankowista ynnä muista ilkitöistä, jollei anneta ymmärtää, että on tosi kysymyksessä eikä vain rauhallinen puheleminen. Minkäverran Englannin painostusta on olemassa tämän Kiinalle nyt annetun ankaran varoituksen takana - varoitukseksi sitä sanomalehdissä nimitetään - on sivullisen mahdoton sanoa.

Kiinan sisäinen tilanne on nyt kriittisempi kuin koskaan ennen ja lisäksi tulee siis Japanin taholta esiintyvä sekaantumisen uhka. Tilanteen kriittisyys johtuu sekä väärästä nationalistisistä että viimepäivien tapahtumista sotatantereilla.

Kiinalaisten nationalistismi on niin yleisesti ja niin läheisesti yhdistettävä kiinalaisille ominaiseen muukalaisvihaan ja kiinalaisen kulttuurin ihannoimiseen, että Kiinan tuntijat Japanissa nyt vain odottavat että kommunismista voimaa saaneet kommunistit tuskin mitenkään voidaan pitää kurissa valtamahdin ääkkiä siirtyessä kansallismielisten käsiin. Kansallismielisyys ja "Kiinan kunnia"-käsite on jo niin paljon vaikuttanut yleisöön, että Tshang Tsolin, Sun Tshuanfang ja muut, jotka ovat tavallaan olleet Japanin ystäviä, nyt hekin panevat vastalauseen vartio-sotamiesten lähettämistä vastaan, koska tämä loukkaa Kiinan kunniaa.

Japanilaisilla on täysi syy olla tästä ilmiöstä huolissaan. Huolia ei vähennä sekään, ettei vielä tiedetä paljoakaan noitten voitokkaiden Etelän kenraalien ja pälikkojen oikeasta kannasta Japanille erittäin tärkeissä kysymyksissä. Miten he suhtautuvat Japanin "erikoisetuihin" Kiinassa, Kwantungin niemimaan vuokra-alueeseen, Etelä-Mantshurian rautatiehen, y. m.? On käyty tiedustelemassa ja saatu jonkinlaisia vakuuttavia lupauksia Tshiang Kaishekilta, mutta kuitenkin on samalla huomautettu siitä, että vastaisuudessa kokoontuva oikea Kiinan parlamentti ja oikea kansallismielinen hallitus asiasta päättävät, joten nuo lohduttavat lupaukset ovat samaa lajia kuin esim. Koltshakin lupaukset Suomen itsenäisyysasiassa. Tämä ei ole Japanin hallitusmiehille mieluinen asia ja odotetaan, että äärimmäiset kansallismieliset kommunistit voivat nostaa esille kysymyksen milloin tahansa ja vaatia Japania poistamaan kaikki sotaväkensä Kiinan alueelta, s. o. Mantshuriasta, ja myymään tai luovuttamaan kalliisti saadut oikeudet takaisin Kiinalle. Kantonin nosta liike tarkoittaa koko Kiinan puhdistamista ulkomaalaisista ja tämä liike vauhtiin päästyään tuskin pysähtyy puolitiehen. Nykyisten maltillisempien kansallismielisten antama lohdutus ei siis voi tuntua japanilaisilta vakuuttavalta eikä rauhoittavalta. Kiinan yleisö ei kovin kauvan seuraa yhtä kenraalia eikä tässä tapauksessa sellaisten "puolikansallismielisten" kuin on Tshiang Kaishek johto kestä niin kauvan että päästäisiin pysyviin sopimuksiin. Kun kerran vanha Tshang Tsolin taipui ajan vaatimuksiin niin paljon, että pani vastalauseen, niin Tshiang Kaishek, Feng Yuhsiang y. m. taipuvat vielä kernaammin pysyäkseen Kiinan kunnian pystyttämisen johdossa. On odotettava, että Kiinan vaatimukset tulevat suuresti kasvamaan.

Näihin vastaisuuden huoliin liittyy murheenpito Pohjois-Kiinassa olevista japanilaisista hajallisista siirtokunnista, jotka nyt vuorostaan joutuvat sodanjalkoihin. Etelästä käsin on Tshiang Kaishekin armeija Nankingista marssimassa Shantungiin ja Tshiliin, Hankowista päin lähenee nopeasti kenraali Tang Shentshin armeija ja Loyangista päin on Pekingiä lähestymässä "kristitty" kenraali Feng Yuhsiang. Näitten kolmelta taholta tulevien vihollistensa edessä Tshang Tsolinin ja Sun Tshuanfangin monissa taisteluissa tappiolle joutuneet sotalaumat ovat menettäneet vastustuskykynsäsihen määrin, että tuskin enäävoivat mitään ankarampaa rynnistystä kestää, ja monet alempiarvoiset kenraalit kuuluvat vain odottavan kantonilaisten taholta siirtämisehtoja, joten itse Tshang Tsolin nyt kuuluu katsovana vihamiesten ympäröimäksi. Sun Tshtuanfang on lähettänyt osan omaisuuttaan Tsingtaohon ja Tshang Tsolin lähtee takaisin Mukdeniin.

Japanin on vielä kuitenkin jonkun aikaa odotettava asiain kehittymistä, sillä enneaikainen sekaantuminen voi olla kohtalokas ja viellä voimakkaaseen japanilaisvastaiseen liikkeeseen Kiinassa. Sanomalehdissä vaaditaan sangen yleisesti, että Japanin on viipymättä tunnustettava Nankingin hallitus ja ryhdyttävä neuvotteluihin Japanin asemasta ja oikeuksista Mantshuriassa. Tällainen toimenpide voi olla sähkösanomitse tiedossa kautta maailman jo paljoa ennemmin kuin tämä kirjoitus ehtii Suomeen. Tällainen menettely, niin vakuuttavat muutamet lehdet täällä, on ainoa keino turvata Japanin tulevaisuus^S Kiinassa ja jollei siihen heti ryhdytä voi sotaväen lähettäminen, vaikkapa vain suojelemistarkoituksessa ja vain väliaikaisesti, tehdä Japanille enemmän haittaa kuin mitä muutamet tuhannet japanilaiset Shantungissa ja heidän omaisuutensa koko kansalle merkitsevät.

Tokiassa, kesäkuun 3 p. 1927.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C15

ASIA:

Ministeri Rautavaara rep. no 57^a

Tolcis

13/10 1927

Tokiossa, lokakuun 13 p., 1927.

*Virt
RM*

Ulkoasiainministeriölle.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o 6 / 1881 Sae. D. N. 27		
31/10-27	N:o	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	ers	

Minulla on kunnia Ulkoasiainministeriölle
tämän ohessa lähettää viideskymmenesseitsemäs ra-
porttini, johon kuuluu kirjoitus

" Tilanne Kiinassa ".

G. J. Ramstedt

Tilanne Kiinassa.

ULKOASIAINMINISTERI			
No 6 / 1881 Sar. D. 10 27			
31	10 27	No	Liit.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA	
6	C 15	PÄÄ-	

Kiinassa ovat taas sotapelin osanottajat vaihtuneet. Tähän saakka, tämän vuoden tapahtumista puhuen, olivat vastapelaajina pääasiassa Etelä ja Pohjoinen. Etelällä on kuvaavimpana piirteensä uuden aikaisuus, s.o. siellä on ylinnä joukko nuorenpuoleisia, ulkomailla olleita tai opiskelleita miehiä, joilla on paljon periaatteita ja niistä ensimmäisinä Sun Yatsenin opit, joita vaativat palveltavan oikein jumalanpalveluksen tapaisesti, ainoina oikeina kaikille oikeille kiinalaisille, samaan tapaan siis kuin kommunistit Leninin oppeja. Pohjoisella sitä vastoin on hyvin vähän tietoja periaatteista ja doktriineista, mikäli niitä on ollenkaan, ja pääasiana on vain se, että muutamit korkeat kenraalit, tutshunit tai tupanit tai marsalkat, hallitsevat ja hoitavat kukin maakunnassaan järjestystä ja lakia vanhaan aito-kiinalaiseen malliin, siis kaikkea muuta kuin uudenaikaisesti tai kansanvaltaisesti.

Etelän hallituksen - tai hallitusten, koska niitä nyt on kolme, Kantonissa, Nankingissa ja Hankoussa - pitäisi olla kiinalaisen kansanpuolueen eli Kuomintangin pystyttämä ja kannattama ja tämä kansallisen puolue onkin koettanut kiinalaiselle rahvaalle opettaa uusia, kansanvaltaisista maista kotoisin olevia tapoja ja käsityksiä, mutta toistaiseksi hyvin huonolla menestyksellä. Itse johtajat ovat, hallitukseen päästyään, eksyneet käyttämään vain uusimpia värikkäisyyksineen, samoja, joita Neuvosto-Venäjällä käytetään. Kaikkea, mikä ei ole Kuomintangille eduksi, ja jokaista, joka ei ole Kuomintangin puolella, leimataan Kiinalle ja sen kansalle vaaralliseksi ja tukehduksenneinoksi käytetään terroria ja takavarikko-ottoa. Pauhataan ankarasti "imperialismia" ja "militarismia" vastaan, mutta laiminlyöden miltei kaikki muu. Palkatuilta kommunistineuvojilta on opittu kolme muuta asiaa: 1. tehokas agitointi työväen keskuudessa ja kaikenlaisten työväen-

komiteojen ja neuvostojen perustaminen ja käyttäminen, 2:ksi: koulujen ja koululapsien käyttäminen, erittäminkin mielenosoituskulkueita varten ja, 3:nneksi, mahdollisimman salaista "valistustyötä" vihollisen leirissä, ei kenraalien, vaan sotilaitten keskuudessa. Uuden uskon antama innoitus, sotilaille teroitettu Kiinan uudistuksen tärkeys ja ystävätkä Galen ja Borodin ovat yhdessä vieneet Kuomintangin miehet vallan kukkuloille, mutta sinne päästyä eivät nuo hallitsemaan tottumattomat ole voineet enää sopia keskenään ja periaatteitten toteuttamisesta ei ole kuulunut mitään, vaan kyllä mielivallasta ja järjestyksenpuutteesta, selkeänsä näkymään, ettei sitä ole vielä "militaristisesti" hallitussa Pohjoisessa väestö koskaan tarvinnut kokea. Nuo paikalliset "työväenkomiteat" ja "talonpoikaisneuvostot" ovat paikoitellen ajaneet kuomintangilaiset tieltään pois ja mellastelevat nyt omin päin ja missä kuomintangin hallituksia tai hallitusmiehiä totellaan vielä, siellä kaikki hallitustoiminta on verojen ottaminen ja rikkaitten - mikäli heitä on jäljellä - vangitseminen. Kaikki kauppa ja liikenne näissä oloissa lamaantuu tai kuolee kokonaan. On vaikea selläkin tuntematta lukea tšekkiläisissä sanomalehdissä mitä Hunanin maakunnassa tapahtuu tai millä kannalla elämä nyt on Hankoussa tai Swatowissa. Noitten Kiinan uudistajien, joitten piti pelastaa maa "ulkomaalaisesta sorrosta", on nyt mahdoton sopia keskenään periaatteistaan - kuka on kommunisti, kuka ei, kuka oikea Sun Yatsenin oppilas, kuka opportunisti - ja käytännöllisestä asiain järjestämisestä ei tule mitään. Nyt on Nankingissa hallitus ja Hankoussa / Wuhanissa / hallitus eikä enää kumpikaan ole kommunistinen, muttei ole myös kummallakaan hallitukselta vaa-dittavaa kykyä suojella kansalaisia. Järjestyksen ylläpitäminen on kummallekin ylivoimainen tehtävä ja rosvojen luku ja kaikenlaisen mielivallan mitta kasvamisestaan kasvaa. Vielä muutama kuu-

kausi sitten näytti Etelä eheltä ja voitokkaalta ja siitä jännälliset, niinkuin luultavasti muutkin kansallisuudet, toivoivat paljon Kiinan eheyttämiseksi ja rauhoittamiseksi. Nyt aito-kiinalaiset riidat ja keskenkäiset erimielisyydet ovat ylinnä ja monet pystyvimmistä johtajista, esim. Tshiang Kaishek, katsoo paraaksi luopua koko pelistä. Kommunistiset ainekset kokoavat omia sotajoukkojaan ja on kommunisteilla Kantonissa oma hallituksensa, siis kolmas Etelä-Kiinan alueella.

Pohjoisessa on vielä jällellä vanhaa Kiinaa siinäkin muodossa, että siellä on hallitsemassa kukin läänissään joku kenraali, milloin tunnustaan milloin tunnustamatta keskushallitusta. Näistä on "uudenaikaisin" kenraali Feng Jushiang, ollen milloin kristitty, ja milloin Sun Yatsenin oppilas, milloin kommunisti, miten vain soveltuu, koska on etumaisena hänen oma etunsa, niinkuin on muuten Tshang Tsolinillakin. Kaikista Pohjoisen "militaristeista" Tshang Tsolin on paraiten osannut hoitaa lääninään ja valtaansa. Kenraalien Sun Tshuanfangin ja Tshang Tshuntshangin kanssa hän viime vuonna solmi liiton perustaessaan Ankuotshunin eli "Valtakunnan-rauhottamis-armeijan", joka useista vastoinkäymisistä huolimatta on säilynyt tähän aikaan asti. Tshang Tsolin on ollut Ankuotshunin ylijohdaja ja taistelu on siis ollut Tshang Tsolinin ja Kuomintangin välillä.

Ankuotshun, tuo kenraalien liitto, on siis jo koko lailla vakavalla jalalla ja todella hallitsee enemmän kuin Etelän hallitukset. Kun ei ollut ketään rupeamaan Kiinan Tasavallan presidentiksi Tshang Tsolinin kiskynalaisena, korotti hän itse itsensä Kiinan "Generaali"-ksi ja otti asunnokseen Pekingissä entisen keisarillisen palatsin, missä ennen asui presidentti. Vastakohta entisten asujien, presidenttien, vaatimattomalle oleskelulle on silmiinpistävä; Tshang Tsolin esiintyy loisteliaasti, jopa ruhtinaallisesti. Viime

kuukausina on Pekingissä tempeleitä, palatseja ja julkisia rakennuksia siivottu ja maalattu - erittäinkin katot, jotka kiinalaisessa rakennustyyliissä ovat pääasia -, kaduilta ja to-reilta on korjattu vuosikausien lika ja törky ja nyt sekä katot kiiltävät että kadut ovat joltisessakin kunnossa, muistuttaen mieliin entisiä keisarikauden aikoja, jota vielä lisää loista-vat ylhäiset kulkueet ja paraadit. Sotaväkeään Tshang Tsolin pi-tää mahtinsa ainoana tukena ja on hän siis täydellisesti milita-risti, mutta hän ei halua sekaantua yksistyisten kansalaisten oi-keuksien loukkaamisiin ja vakuuttaa harrastavansa ahkeruutta ja yritteliäisyyttä kansassa. Pekingissä itse asiassa elämä jo on jon-kun verran elpynytkin Tshang Tsolinin aikana. Mutta nyt kerrotaan, että hänen ambitsioinsa tähtäisi varsin korkealle: hän muka aikoo kohottautua keisariksi ja olla uuden hallitsijasuvun alkaja. Hän-nellähän on poika Tshang Hsuehjang, joka on isänsä pystyviimpiä kenraalaja, nuoruudestaan huolimatta, ja joka siis, niin arvellaan, olisi samassa korotuksessa valmis perintöprinssi. Ehkä vain Pekingin puhdistaminen ja maalaaminen on riittänyt saamaan nuo huhut liik-keelle, niitä on jo Pekingistä lähetetty laajalle eikä kourantun-tuvia todistuksia ole kysytty. Ei tiedetä mitä mieltä ovat aseto-verit kenraalit Sun Tshuanfang ja Tshang Tsuntshang, mutta Kiinan Tasavallan päivien sanotaan kuitenkin olevan vaarassa loppua hyvin-kin pian, jos Tshang Tsolin jää kauvan Pekingissä hallitsemaan.

Tähän asti on Shansin maakunnassa tupanina hallinnut kenraali Yeng Hsishan. Vaikka hänkin on militaristi ja patriarkka yhtä pal-jon kuin muut maaherrat, on hän ollut poissa sotakentiltä koko ajan Kiinan tasavallaksi julistamisesta asti. Hänellä on ollut sotaväkeä maakuntansa rajoilla riittävästi estämään vieraitten joukkojen tulvi mista sinne ja hän on vaikeimmissa oloissa pysynyt puolueettomana, niin Wu Peifun ja Tshang Tsolin riidoissa kuin myös tämän ja Fengin

sotieassa. Kenraali Yeng Hsishanilla on ollut oma "monroe-oppimaa" ja välittänyt liittoja menestyksellisesti. Siksi onkin hänen maakuntansa suuresti edistynyt, sen väestö vaurastunut ja lisääntynyt ja siksi onkin Yeng Hsishan itse, maakuntansa kunnollisen hoidon vuoksi, yleisesti tunnettu kiinalaisten kesken liikanimellä "malli-maaherra". Tiedetään Tshang Tsolin ^{in/} useinkin yrittäneen taivutella tätä mallimaaherraa sotaisiin yrityksiin, viimeksi Feng Juhsiangia vastaan, mutta aina tuloksitta. Nyt on vallitsemassa Tshang Tsolinin ja Yeng Hsishanin välillä ilmisota. On vaikea sanoa, kumpi alkoi, mikä on sotaan syyntä ja kuinka laaja on Yengin kannatus muualla päin. Pekingin lehdet sanovat, ehkä Tshangin sensuurin alla, että sodan aloitti Yeng ja ihan syyttämättä suotta, kikkarvaamatta. Mutta onhan Yeng vanhastaan tunnettu varovaiseksi ja rauhaa ennen kaikkea rakastavaksi, hän on enemmän kuin kukaan muu osottanut malttia ja vanhan ajan mandariinien paraita ominaisuuksia, niin että sittenkin on likinnä se selitys, että jotkut Tshang Tsolinin toimenpiteet tai aiheet ovat tavallaan pakottaneet Yengin nousemaan sotaan, ennenkuin on myöhästä, - jos nimittäin alkajana ei ole vallanhimostaan kuuluisa Tshang Tsolin. Onko Yeng ehkä saanut mahtikäskyn liittyytään Ankuotshuniin vai onko Feng Juhsiang ja Kuomintang pystyneet häilyttämään Yengin ulos maakunnastaan, on vielä epäselvä. Julistuksissaan Yeng sanoo sotivansa Kiinan kansan sortajaa vastaan, muttei mainitse huhutuista keisaripuuhista mitään.

Yeng Hsishanilla on noin 90,000 miehen armeija, joka nyt on yrittämässä Pekingiä kohti ja ensirynnäköillä valloitti Kalganin kaupungin. Toiset osastot ovat kulkemassa Shantungin maakuntaa vastaan ja Feng Juhsiang on lähettänyt omia joukkojaan shansilaisten vahvistukseksi. Mutta Tshang Tsolinilla on yli 200,000 miestä kääkettävinnä ja voi keota lisää miltei rajattomasti. Shansissa ei ole suurta arsenaalia eikä ole tietävästi ammustehtaita, jota vasten Tshangilla on aivan uudenaikaiset suuret tehtaansa. Sitä paitsi on otettava

lukuun se tärkeinpuoleinen asia, että Yengin joukot ovat vastaaloittelihoita, kun sitä vastoin Tshangilla on monet sodat käyneet veteraanarmeijat, jotka täydellisesti luottavat palkanmaksajaansa. Tätä Yengin ja Tshangin välistä sotaa - jos yleensä Kiinan asioissa jotain voi ennustaa - todennäköisesti ei tule jatkumaan kovin kauvan ja Tshang jättä kuin jättäkin valtaansa.

Tshang Tsolin valta Mantshuriassa on siksi vankka ja Mantshuria tätä nykyä siksi paljon eroaa muusta Kiinasta, että voi sanoa hänen nyt jo olevan keisarina omassa valtakunnassaan. Japanissa yleensä ollaan hyvin huolestuneina siitä, ettei Tshang näy mitenkään tahtovan tyytyä tähän Mantshuriaansa, vaan ulottaa toimintansa suotta liian laajalle. Mantshuriassa on jo likemmäs 30 miljoonaa väkeä, se on uutismaata ja voi ottaa vastaan vielä samankin verran väkeä. Se on monessa suhteessa edellä Kiinan vanhoja maakuntia. On varsin omituinen vastakohta siinä, että mitä puhutaankin Tshang Tsolinin harjottamasta kansan sorrosta juuri Mantshuriaan tulvii tulvimalla siirtolaisia ja sitä pidetään kiinalaisten keskuudessa oikeana kultamaana, jossa pian voi ahkeralla työllä rikastua. Tavallisina vuosina sinne on jo 500-600 tuhatta ihmistä siirtänyt vuosittain Shantungista ja etelä-Kiinasta, mutta tänä vuonna on siirtolaisten luku elokuun loppuun asti jo ylittänyt 800,000. Kaikkisivistyneetkin kiinalaiset tunnustavat Mantshurian nopeaa kehitystä. Tehdaslaitokset, koulut, liikenneolot ovat paremmat kuin muissa maakunnissa, joista monessa ei ole kilometrinkään verran rautatietä. Tshang Tsolin harrastaa tehtaitten perustamista ja rautateitten kehittämistä. On tänä vuonna ollut Tshang Tsolinin ja japanilaisten välillä kahnauksia juuri rautatie-asioissa, kun Tshang Tsolin rakennuttaa uusia teitä itse eikä suostu antamaan japanilaisille tätä oikeutta. Sanotaan hänen yrittävän rinnakkaiserataa Etelä-Mantshurian radan kilpailijaksi. Muuan Etelä-Mantshurian radan johtajis-

ta on kuitenkin aivan hiljattain sanomalehtihaastattelussa ker-
tonut, että Mantshuriassa on väestöä ja tavaraa siksi paljon ja
liikenne nyt jo niin vilkas, että, jos tätä kehitystä jatkuu, jo
parin kolmen vuoden sisällä japanilaisten omistama rautatie Dai-
reniin ei pysty kuljettamaan kaikkea kuljetettavaa ja siksi hän-
nen mielestään on Tshang Tsolin aivan oikeassa rautatieverkon laa-
jennusasiassa ja vaikkapa rinnakkaisradan rakentamisessa Newtshuan-
tai Ingow-satamiin, lähempänä japanilaisten rataa, joka ei tästä
voi saada tappioita, josta syystä on erehdys Japanin pitää kiinni
monopolioikeudesta rautatien rakentamiseen nähden.

Uudet virtaukset kiinalaisten kesken, tuo hiljalleen heräävä
kansallistunto ja halu päästä johonkin määrin osalliseksi yleisten
asiain hoitoon, vaikuttavat tietysti myös Mantshuriassa ja siitä
syystä pidetään Tshang Tsolinin valta-asemaa anakronismina ja hän-
nestä puhutaan despoottina ja militaristina, samalla kun toiselta
puolen tunnustetaan, että järjestys on parempi kuin muualla. Kun
Japanin nykyinen pääministeri, kenraali Tanaka, Seiyukain johtajana
vaatii aktiivista politiikkaa Kiinaan nähden ja Japanin erioikeuksi-
en tehokasta suojelemista Mantshuriassa, herätti tämä tietenkin Ki-
nassa huomiota ja levotonta mielialaa. Ja vaikka ei edes Tanaka its-
se voi sanoa, mitä hän tällä "positiivisella politiikallaan" vaatii
ja kuinka erikseen Kiinaa tästä lähtien pitäisi kohdella, - hänen
pääministeriksi tultuaan asetti komitean tutkimaan Kiinan kysymystä
ja hakemaan uutta suuntaa -, niin tämä edeltäksin annettu ja koti-
maansa vaaleissa käytettäväksi tarkoitettu tunnussana sai aikaan ikä-
vyyksiä Mantshuriassa asuville japanilaisille. Erilaisia mielenosoit-
uksia ja selkkauksia sattui, yllyttäjinä etupäässä juuri kuomin-
tangin kannattajat. Kestettyään noin pari viikkoa ne kuitenkin pian
lakkasivat kuin itsestään ja olot ovat Mantshuriassa taas ennallaan
rauhalliset.

Jos ottaa laskeaksensa kaikkia niitä eri osia Kiinaa, missä parastaikaa sotia käydään, niin niitä on ainakin viisi eri sota-
kenttää yhtäaikaan. Luetellen ne erikseen, ne ovat:

1. Tshang Tsolinin ja Shansin kuvernöörin välinen sota lännestä Pekingistä. Tshang lupaa 400,000 dollaria vihamiehensä pästä.

2. Kommunistien ja ei-kommunistien välinen sodankäynti Swatow-
kaupungin tienoilla. Tässä sodassa nuo nimitykset "kommunisti" ja "militaristi" tai "natsionalisti" eivät merkitse mitään muuta kuin eri kenraalien ja sodankävijöitten itselleen ottamat väliaikaiset nimet, koska riita itse asiassa on kilpailu verotusoikeudesta Swatowiin ja ympärillä olevaan maakuntaan ja nuo eri sotapuolet hyvin usein vaihtelevat nimityksiin ja puoluettaan.

3. Sota Tshekiang-maakunnan ja Kiangsu-maakunnan välillä, kahden eri "natsionalisti"-kenraalien julistettua sotaa toistansa vastaan. Kenraali Ho Jingtshing on julistettu militaristiksi ja Kiinan pääviholliseksi Nankingin hallituksen käskystä.

4. Sota etelässä Wuhusta, missä kenraali Liu Hsingin armeija on sotimassa natsionalistihallituksen seitsemättä armeijaa vastaan. Tämä sota näyttää olevan leviämässä toisiinkin armeijoihin, mutta selvää ei ole siitä mistä se alkoi ja mitä nuo erimielisyydet koskevat.

5. Yunnanfussa käydään hyvin veristä ja pitkälistä sotaa, mutta senkään syistä ei ole kiinalaisilla lehdistä minkäänlaista järkevää selitystä annettavana. Yunnanfussa on siviiliväestö jo aivan pa-
jaantumassa ja näikään kuolemallaan.

Kuten edellisestä käy ilmi, on Kiina siis pahemmin kuin milloinkaan ennen sotien raadeltavana ja sen sisäinen kurjuus lisääntymistään lisääntyy. Kuitenkaan ei pidä luulla, että kaikki liike tai kauppa olisi kaikkialla lamassa; kiinalaiset ovat sitkeähenkistä sukua ja löytävät keinoja säilyttääkseen omaisuutensa ja henkensä, ja kauppiat osavat ansaita sodankin jaloissa.

Japanilaisissa kaikki tämä tietysti herättää suurta huolestumista ja yleensä jo on menetetty toive saada nähdä järjestyksen pian Kiinassa palaavan. On mielenkiintoista huomata, kuinka pian "kansallismieliset" kiinalaiset ovat menettäneet sympatiat, sen jälkeen kun Tshiang Kaishek, heidän pystyvin päällikkönä, pakoitettiin "militaristina" ja "vallankaappajana" eroamaan. Seiyukai-puolueen vastustajat Japanissa ovat pitkän aikaa pelänneet pääministeri Tanakan ryhtyvän johonkin "positiiviseen politiikkaan" Kiinan suhteen, mutta muutama päivä sitten antamassaan vakuutuksessa, Tanaka selitti Kiinan tilannetta sellaiseksi, ettei Japani voi ryhtyä mihinkään omin luvin ja voi jotakin tehdä Kiinan hyväksi vain yhteistoiminnassa muiden valtojen kanssa. Hochi Shimbun, nykyisen Minseitön päämännenkannattaja, varoittaa hallitusta ryhtymästä avustamaan Tshang Tso-linia ja arvelee samalla, että, jos Yengin ja Fengin onnistuu yhdessä karkoittamaan Tshangia Pekingistä, alkaa samalla uusi selkkaus: ensin Feng Yengiä vastaan ja sitten Nankingin tai Wuhanin hallitus Fengiä vastaan, josta olisi seurauksena Japanin kaupan pysähtyminen Pohjois-Kiinassa. On huomattu, että erisuuntaiset lehdet, esim. Chuo, seiyukailainen, Chugai Shogyo, kappakamarin lehti, ja Hochi, ovat täällä hetkellä pahimmissa ennusteluissaan aivan samanmieliset. Osaka Asahi, itsenäinen sivistyneistön lehti, joka aikaisemmin oli Kuomintangille hyvin suosiollinen, kirjoitellen hyvin kauniisti kiinalaisten kansanvaltaisuuspyrkimysten oikeutuksesta, on Nankingin ja Hankoun tapausten jälkeen ja Tshiang Kaishekin poistuttua menettänyt halunsa ylistellä Etelä-Kiinan valtiomiehiä, kehoittaen heitä lakkaamaan henkilökohtaisista riidoistaan ja kaikkiin mokomin liittymään yhdeksi hallitukseksi sekä tarmokkaasti vastustamaan seikkailija Feng Juhsiangia, joka nyt pelaa rumaa peliään Yengin avulla. Näin ollen Tshangin arvo on kasvamassa ja myönnetään, että vaikka onkin "militaristi" ja tavallaan oikullinen, hän siltäkin on mies joka pitää sanansa ja osaa hallita.

Tokiossa, 12 p. lokakuuta 1927.